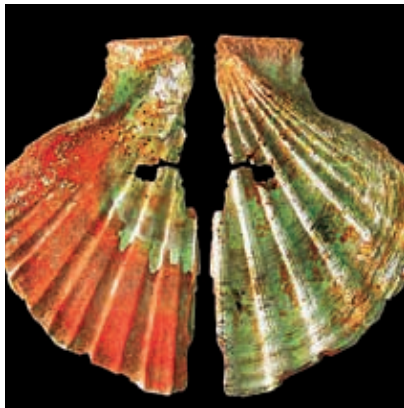

A Neander-völgyiek piperkőcök voltak

A „neandervölgyi” kifejezést könnyen alkalmazzuk egy nehézkes politikusra vagy egy durva futballdrukkerre. A nemrégiben Dél-Spanyolországban napvilágra került leletek azonban azt bizonyítják, hogy a Neander-völgyieknek sokkal kifinomultabb ízlésük volt, mint eddig gondoltuk. A tudósok ősi „smink”-maradványokra bukkantak itt...

» A fésűskagyló váza az ősi sminkek nyomát tárta a tudósok elé

Az emberi szépítkezés az antropológusok számára az absztrakt gondolkodás kezdetének egyértelmű jele, vagyis a civilizációhoz vezető első lépések egyike. A tudósok mindaddig azt hitték, hogy a szépítkezés örömében csak a primitív elődeink, a *Homo sapiens* faj tagjai osztoztak. A nagy-britanniai Bristol Egyetem szakemberei viszont olyan meggyőző bizonyítékokat álltak elő, hogy ezt a lépést evolúciós unokafivéreink, a Neander-völgyiek is megtették.

A napfényes Spanyolországban

A *Homo sapiens* és a Neander-völgyiek evolúciós vonala minden információ szerint 370 000 évvel ezelőtt szakadt ketté. Amíg közvetlen őseink hosszú ideig Afrikában maradtak, ahol kifejlődtek, a Neander-völgyiek „elfoglalták” Európát és a Közel-Keletet. De szó sem lehet valódi elfoglalásról. A németországi Lipcseben lévő Max Plank Intézet evolúciós antropológia részlegének legújabb genetikai ismeretei szerint a Neander-völgyiek sosem voltak túl sokan – mindegyikük gond nélkül elfért volna egy mai futballstadionban. A *Homo sapiens* faj Európába való érkezése után, ami a tudósok szerint 45 000 évvel ezelőtt történt, kegyetlen idők jöttek el a Neander-völgyiek számára. Rokonai nem éppen kedves viselkedésének köszönhetően a már amúgy is kis létszámuk még tovább csökkent. Végül az utolsó menedékhely a Pireneusi-félsziget térsége vált számukra, ahonnan véglegesen 37 000 évvel ezelőtt szorították ki őket. Délkeleten, a Murcia térségé-

» A Cueva de los Aviones és a Cueva Antón barlangot a legújabb kutatások szerint 50 000 évvel ezelőtt Neander-völgyiek lakták

ben található Cueva de los Aviones és Cueva Antón barlangok, amelyeket a Bristoli Egyetemről származó, Neander-völgyiekkel foglalkozó, világhírű specialista, prof. João Zilhão kutatott át, legkevesebb 50 000 évesek. A Neander-völgyiek lakták tehát ezeket, akiknek az intelligensebb rokonaiak részéről fennálló veszélyről még csak tudomásuk sem lehetett.

A neandervölgyi toalettsomag

A testi szépítkezést a tudósok nemrégiben még olyan jelzésként tüntették fel, amivel közvet-

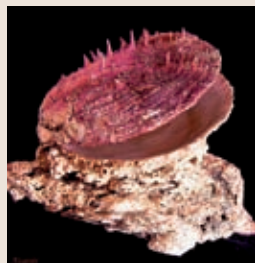
len elődeink különböztek az összes eddigi hominoidtól. A tudósokra, akik prof. João Zilhão vezetése alatt kutatták át a Murciában fennmaradt neandervölgyi település maradványait, érdekes meglepetés várt. Aránylag egymáshoz közel tengeri kagylók vázaira bukkantak (főként lázárkagyló és fésűskagyló), amelyeken ősi „smink”-festékek nyomait fedezték fel. Az élénkvrös festék eredete a vasban gazdag ásványokban keresendő (lepidokrit, hematit), a sárgáé a natrojarosit ásványban, amit a sminkek készítéséhez az egyiptomiak is használtak. A mai sminket csillogó fémes fényének elődjét pedig a szétörölt piritpor adta meg. Sőt mi több! A sárga port egy helyen nagyobb

menységben találták meg, ezért a tudósok azt feltételezik, hogy borsztyűöbbe lehetett csomagolva, valamiféle ősi toalettsomagba. A tudósok tehát nem kételkednek abban, hogy a Neander-völgyiek, vagyis inkább az asszonyaik, előszeretettel díszítették magukat. „Leletünk az első bizonyítékát adja annak, hogy a Neander-völgyiek már több ezer évvel ezelőtt ismerték a szimbolikus kommunikációt, mielőtt Európába megérkeztek volna az első modern emberek” – mondja lelkesedve prof. Zilhão. <<

ANDERLE MIHÁLY

A LEGSZEBB TENGERI KAGYLÓK

A lázárkagyló (*Spondylus gaederopus*, balra), nem túl közismert, bár a szakemberek pontosan ismerik. Ezek a tengeri kagylók, nemcsak a zoológusok körében népszerűek, hanem az archeológusok között is.

A gyönyörű kagylóhéjak minden bizonnyal már a neolitikus kor előtt is gondolkodásra késztették az embereket, ami a felhasználási lehetőségeiket illeti.

A Kolumbusz előtti Dél-Amerika lakosai körében viszont a legnagyobb „sláger” a tuskés osztriga (*Spondylus princeps*, jobbra) kagylóhéja volt, amely Amerika nyugati partvidékén tanyázik, ahol ma Peru, Ecuador és Kolumbia fekszik. Az emberek ezeket a gyönyörű kagylóhéjakat nemcsak gyűjtötték, hanem különféle ékszereket is készítettek belőlük, elsősorban kar-

pereceket és nyakláncokat. Ennek a luxuscikknek a történelemben rendkívül fontos szerep jutott. Ugyanis hamar az eltérő területek közötti kereskedelmi és kulturális csereberélés alapjává vált, tehát fokozatosan hozzájárult a civilizáció elterjedéséhez. <<

